

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

Частина 1

**Полтава
2021**

**Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

Частина 1

**Полтава
ПУЕТ
2021**

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)

3-41

Друкується відповідно до Наказу по університету № 140-Н від 25 серпня 2021 р.

Редакційна колегія:

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ).

Заступник головного редактора – **О. В. Манжура**, д. е. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ.

Відповідальний секретар – **Н. М. Бобух**, д. філол. н., професор, завідувач кафедри української, іноземних мов та перекладу ПУЕТ.

Відповідальний редактор:

А. С. Ткаченко, к. т. н., директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ.

Члени редакційної колегії:

Л. М. Шимановська-Діаніч, д. е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту ПУЕТ;

Т. В. Онішко, д. і. н., професор, завідувач сектору документознавства та інформаційної діяльності в економічних системах кафедри менеджменту ПУЕТ;

Л. С. Франко, ст. викладач, завідувач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин ПУЕТ;

М. Є. Розоза, д. е. н., професор, завідувач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ;

Т. А. Костишина, д. е. н., професор, завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії ПУЕТ;

Г. В. Лаврик, д. ю. н., професор, завідувач кафедри правознавства ПУЕТ;

О. В. Ольховська, к. ф.-м. н., завідувач кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій ПУЕТ;

О. В. Яріш, к. е. н., доцент, завідувач кафедри фінансів та банківської справи ПУЕТ;

А. І. Мілька, к. е. н., доцент, завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ПУЕТ;

Н. В. Карпенко, д. е. н., професор, завідувач кафедри маркетингу ПУЕТ;

Г. О. Бірта, д. с.-г. н., професор, завідувач кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи ПУЕТ;

Г. П. Хомич, д. т. н., професор, завідувач кафедри технологій харчових виробництв і ресторанного господарства ПУЕТ;

Т. В. Капліна, д. т. н., професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної та курортної справи ПУЕТ;

Г. П. Скляр, д. е. н., професор, завідувач кафедри туристичного та готельного бізнесу ПУЕТ;

І. М. Петренко, д. і. н., професор, завідувач кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ.

Збірник наукових статей магістрів. Навчально-науковий
3-41 інститут денної освіти : у 2 ч. – Полтава : ПУЕТ, 2021. – Ч. 1. –
334 с.

ISBN 978-966-184-417-8

У збірнику представлено результати наукових досліджень магістрів спеціальностей: Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; Готельно-ресторанна справа; Харчові технології; Освітні педагогічні науки; Облік і оподаткування; Менеджмент; Інформаційна, бібліотечна та архівна справа; Публічне управління та адміністрування; Комп'ютерні науки; Філологія; Фінанси, банківська справа та страхування; Економіка; Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; Товарознавство та експертиза в митній справі; Маркетинг.

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено

ISBN 978-966-184-417-8

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2021

Миць Я. В., Петренко І. М. Попередження та вирішення конфліктів у діяльності керівників закладів вищої освіти	250
Могила С. Є., Тодорова І. С. Педагогічні умови формування здатності до самооцінювання навчальної діяльності майбутнього викладача вищої школи в процесі магістерської підготовки	255
Молодецький К. В., Петренко І. М. Професійна компетентність майбутніх інженерів хімічного профілю в закладах вищої освіти.....	262
Палаженко В. В., Шара С. О. Організація науково-дослідної роботи студентів.....	267
Панько Р. В., Петренко С. М. Система виховної роботи в закладах вищої освіти	272
Почтар І. Д., Нестуля С. І. Наукові підходи до формування медіакультури майбутніх викладачів вищої школи в процесі магістерської підготовки	278
Пух В. М., Петренко І. М. Становлення цінностей в освітньому процесі	284
Ропавка А. В., Кононець Н. В. Поняття педагогічної культури магістрантів освітньої програми «Педагогіка вищої школи»	291
Рудаков С. С., Кононець Н. В. Удосконалення професійної підготовки фахівців готельно-ресторанного господарства в закладах вищої освіти	296
Старолат В. С., Тодорова І. С. Ігрові технології в освітньому просторі університету	301
Ступар А. В., Усанов І. В. Критерії сформованості професійної компетентності майбутніх юристів у системі фахової передвищої освіти	308
Тоноян Д. Г., Кононець Н. В. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі підготовки фахівців економічного профілю	312

3. Апинян Т. А. Игра в пространстве серьезного: игра, миф, ритуал, сон, искусство / Апинян Т. А. – Санкт-Петербург, 2003. – С. 103.
4. Інформаційно-комунікаційні технології у професійно-технічній освіті: [монографія]: у 2 ч. / за ред. академіка НАПН України Гуржія А. М. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2016. – Ч. 1. – 412 с.
5. Белкін І. В. Ділові ігри у підготовці майбутніх менеджерів маркетингових комунікацій: навч. посіб. / Белкін І. В. – Вінниця: ДонНУ, 2016. – 252 с.

УДК 378

КРИТЕРІЇ СФОРМОВАНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ У СИСТЕМІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

А. В. Ступар, магістр спеціальності Освітні, педагогічні науки освітня програма «Педагогіка вищої школи»

І. В. Усанов, к. ф. н., доцент – науковий керівник.

Анотація. У статті визначено критерії оцінювання сформованості професійної компетентності майбутніх юристів під час їхнього навчання у закладах фахової передвищої освіти у сучасних умовах. Здійснено огляд наукових публікацій за темою дослідження; на підставі проведеного огляду з'ясовано особливості застосування різних критеріїв до оцінки якості підготовки фахівців у сучасних умовах. Розроблено систему критеріїв оцінювання сформованості професійної компетентності майбутніх юристів у закладах фахової передвищої освіти.

Ключові слова: фахова передвища освіта, процес підготовки майбутніх юристів, професійна компетентність, критерії сформованості професійної компетентності.

Abstract. The article defines the criteria for assessing the formation of professional competence of future lawyers during their training in institutions of professional higher education in modern conditions. A review of scientific publications on the research topic; Based on the review, the peculiarities of the application of various criteria to assess the quality of training in modern conditions are clarified. A system of criteria for assessing the formation of pro-

fessional competence of future lawyers in institutions of professional higher education has been developed.

Key words: professional higher education, the process of training future lawyers, professional competence, criteria for the formation of professional competence.

Постановка проблеми. Формування професійної компетентності майбутніх юристів є пріоритетним завданням закладів фахової передвищої освіти, адже професійна компетентність є найважливішою частиною професіоналізму, якого в останній час так не вистачає а провозастосовчій сфері. Для визначення рівня сформованості досліджуваної дефініції доцільно визначити критерії оцінювання, що й зумовлює актуальність вивчення даної проблеми.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Зазначену проблему досліджували багато вітчизняних та закордонних вчених, зокрема: М. Бершадський, Н. Бібік, С. Гончаренко, В. Карташев, О. Пометун, В. Савіщенко, А. Хуторський та інші.

Формулювання мети. Мета статті полягає в необхідності розробки системи критеріїв оцінювання сформованості професійної компетентності майбутніх юристів у системі фахової передвищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. У педагогічних дослідженнях для кількісної оцінки формування якостей, умінь, навичок, компетентностей, підготовленості аргументується необхідність використання різних критеріїв.

Доцільність розробки науково обгрунтованих критеріїв і показників стану сформованості професійної компетентності майбутніх юристів полягає в тому, щоб, з одного боку, визначити її фактичний рівень, а з іншого, визначити чинники, шляхи та умови розвитку професійної компетентності в процесі навчання закладах фахової передвищої освіти.

Під критерієм професійної компетентності майбутніх юристів ми розуміємо ознаку, за допомогою якої оцінюється рівень професійної компетентності майбутнього фахівця в ділянці права. Кожний критерій сформованості професійної компетентності має систему показників, що відображають якісні та кількісні зміни суб'єктів навчального процесу.

Більш детально проаналізуємо критерії, які найчастіше застосовують дослідники, вивчаючи професійне становлення та професійну компетентність юристів: *когнітивний, мотиваційний, комунікативно-регулятивний, рефлексивний*.

Когнітивний критерій відображає засвоєння найважливіших фахових правових знань, їх глибину і включає такі показники, як знання теоретичних основ юридичної діяльності, роль і місце юриста в соціумі; розуміння необхідності професійно-орієнтованих знань, які базуються на творчому підході, для вирішення фахових завдань у процесі професійної юридичної діяльності; володіння правовою термінологією і понятійним апаратом тощо (Селевко, 1998).

Аналізуючи проєкт «Концепції вдосконалення правничої (юридичної) освіти для фахової підготовки правника відповідно до європейських стандартів вищої освіти та правничої професії», можемо зробити висновок, що важливими показниками когнітивного критерію можна вважати розуміння майбутнім юристом фаху правника як професії спрямованої на захист прав і свобод людини; розуміння природи і функцій права, змісту основних юридичних інститутів, застосування права, а також меж юридичного регулювання різних суспільних відносин; знання і розуміння природи етичних стандартів, у тому числі етичних стандартів правничої професії та здатність діяти на їх основі (Проєкт КОНЦЕПЦІЇ)

Мотиваційний (мотиваційно-ціннісний, мотиваційно-аксіологічний) критерій розвитку професійної компетентності, що передбачає сформованість сукупності цілей і мотивів, адекватних меті та завданням професійної юридичної діяльності; потребу до постійного підвищення рівня професійної компетентності; позитивне ставлення до професії; наявність ціннісної мотивації до вивчення професійно орієнтованої складової навчального плану, мотивацію до досягнення успіху, переважання внутрішньої мотивації у виборі професії тощо (Каламаж, 2009).

Комунікативно-регулятивний (комунікативно-діяльнісний, комунікативно-інформаційний тощо) *критерій* дозволяє визна-

чити рівень сформованості комунікативної складової професійної компетентності майбутніх юристів.

Показниками цього критерію є комплекс таких комунікативних знань і вмінь:

- уміння ефективно спілкуватися в професійній юридичній сфері відповідно до норм юридичної етики;
- володіння методами подолання комунікативних бар'єрів у професійній діяльності юриста;
- організація ефективної діяльності в колективі та результативної взаємодії з колегами тощо.

Комунікативний критерій професійної компетентності юриста передбачає також певний рівень розвитку необхідних для професійної діяльності особистісних комунікативних та організаційних якостей, володіння здатністю до самопізнання, рефлексії, володіння мовно комунікативними засобами, засобами правомірного впливу на особистість тощо.

Рефлексивний критерій дозволяє перевірити здатність студентів адекватно оцінювати результати особистої навчально-професійної діяльності й корегувати на цій основі поведінку; виявити їх прагнення до самовдосконалення та саморозвитку професійно-правових знань, вмінь, навичок, досвіду. На нашу думку, з огляду на специфічні характеристики юридичної діяльності, підвищену небезпеку виникнення професійної деформації, рефлексивний критерій професійної компетентності майбутніх юристів інтегрує усі інші критерії в єдину систему, адже передбачає залучення таких важливих психологічних механізмів самосвідомості, як самоаналіз, самоконтроль, самовиховання, децентрація тощо.

Висновки. Отже, професійна компетентність майбутніх юристів є інтегративним особистісним утворенням теоретичних знань, практичних умінь, професійно значущих якостей, досвіду, що забезпечує ефективне виконання завдань юридичної діяльності та є основним критерієм професійного розвитку особистості. Зазначимо, що для оцінювання загального рівня сформованості професійної компетентності майбутніх юристів визна-

чено систему критеріїв, розроблену у відповідності до компонентної структури досліджуваного показника.

Список використаних джерел

1. Каламаж Р. В. Психологія становлення професійної концепції майбутніх юристів : монографія / Каламаж Р. В., – Острого : Вид-во НаУОА, 2009.
2. Проект КОНЦЕПЦІЇ вдосконалення правничої (юридичної) освіти для фахової підготовки правника відповідно до європейських стандартів вищої освіти та правничої професії [Електронний ресурс] // Сайт МОН України. – URL: <https://mon.gov.ua/> – Назва з екрана.
3. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии : учеб. пособ. для вузов и институтов повышения квалификации / Селевко Г. К. – Москва : Народное образование, 1998.

УДК 378.147

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ

*Д. Г. Тоноян, магістр спеціальності Освітні, педагогічні науки
освітня програма «Педагогіка вищої школи
Н. В. Кононец, д. пед. н., доцент – науковий керівник*

Анотація. У статті визначені інформаційно-комунікаційні технології, які необхідно враховувати під час застосування дистанційного навчання.

Взаємодію в електронному середовищі розуміємо як спільну діяльність суб'єктів освітнього процесу, що передбачає взаємобмін професійною інформацією засобами комунікації.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, дистанційне навчання.

Abstract. The main point of the interaction are information communicative technologies which are necessary to take into account in the distance education are determined in the article. In the latest modern achievements in education are actively included in the process of introduction information in the system of distance education.